

Vydržení obchodního podílu

Za situace, kdy o možnosti vydržet akcii (jako věc movitou) nelze podle platné právní úpravy mít - přesto, že i akcie představuje souhrn práv a povinností akcionáře, tak jako obchodní podíl představuje souhrn práv a povinností společníka společnosti s ručením omezeným - žádné pochybnosti, by byl závěr, že obchodní podíl vydržet nelze, zcela nelogický. Ve prospěch závěru, že vydržení obchodního podílu je možné, lze argumentovat i teleologickým výkladem úpravy držby a vydržení a za použití zásad, na kterých spočívá obchodní zákoník, zejména za použití zásady právní jistoty (§ 1 odst. 2 obch. zák.).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 346/2006, ze dne 11.12.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele R. G., zastoupeného advokátem, o neplatnost usnesení valné hromady B. T. G. s. r. o., zastoupené advokátkou konané dne 29. července 2002, vedené u Městského soudu v P. pod sp. zn. 44 Cm 91/2002, o dovolání B. T. G. s. r. o. proti usnesení Vrchního soudu v P. ze dne 13. října 2005, č. j. 7 Cmo 172/2005 - 123, tak, že usnesení Vrchního soudu v P. ze dne 13. října 2005, č. j. 7 Cmo 172/2005 - 123, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Napadeným usnesením změnil odvolací soud usnesení Městského soudu v P. ze dne 9. září 2004, č. j. 44 Cm 91/2002-83, tak, že určil, že „Usnesení valné hromady žalované ze dne 29. července 2002 uvedená v notářském zápise NZ 536/2002, N 592/2002, sepsaném dne 29. července 2002 notářkou v Praze JUDr. M. M. pod body „Za prvé“ až „Za třetí“, jsou neplatná.“

V odůvodnění odvolací soud uvedl, že stěžejní otázkou pro rozhodnutí ve věci je, zda S. T., I. B. a navrhovatel byli ke dni konání napadené valné hromady společníky B. T. G. s. r. o. (dále též jen „společnost“).

K tomu odvolací soud uzavřel, že aby mohlo dojít k převodu obchodního podílu, musí být platně uzavřena smlouva o převodu obchodního podílu, která je upravena v § 115 odst. 3 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“). Uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu je dvoustranným právním úkonem, který podle § 37 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) musí být učiněn svobodně, vážně, určitě a srozumitelně, jinak je neplatný. Je-li právní úkon neplatný pro vadu vůle anebo pro vadu projevu vůle, jde o absolutní neplatnost, která působí přímo ze zákona, od počátku, jakož i bez ohledu na to, zda se této neplatnosti někdo dovolal. Z absolutně neplatného úkonu nevzniknou práva a povinnosti, tedy zamýšlené následky, které jsou spojeny s takovým, avšak bezvadným právním úkonem, nenastanou. K absolutní neplatnosti právního úkonu přitom soud přihlíží z úřední povinnosti. Na základě neplatné smlouvy o převodu obchodního podílu nedochází k převodu obchodního podílu ani ke změně společníků společnosti s ručením omezeným.

Smlouva o převodu obchodního podílu společnosti E.-D. s. r. o. ve společnosti B.T.G. s. r. o. ze dne 6. ledna 1995 (dále též jen „smlouva“) podle odvolacího soudu uvádí v článku 1, že převodce převádí 100 % podílu na nabyvatele, v článku 2, že touto smlouvou přechází v příslušném poměru na nabyvatele všechna práva a závazky z převedeného obchodního podílu převodce, a že nabyvatelé přistupují k zakladatelské listině B. T. G. s. r. o., a konečně v článku 3 smlouva stanoví, že se smluvní

strany dohody, že majetkoprávní vyrovnání související s převodem obchodního podílu bude provedeno při podpisu této smlouvy. Odvolací soud zdůraznil, že ze smlouvy, tak jak je formulována, nelze zjistit, zda se nabyvatelé mají stát spolujemajiteli 100% obchodního podílu (společný obchodní podíl) či zda má každý z nich nabyt určitou část obchodního podílu převodce, neboť smlouva neuvádí, jaké konkrétní části z obchodního podílu převodce by se měly na jednotlivé nabyvatele převést. Jelikož z požadavku určitosti právního úkonu vyplývá, že ve smlouvě musí být výslovně uvedeno, zda jde o bezúplatný převod, nebo zda jde o převod úplatný a v tom případě musí být ve smlouvě dohodnuta cena, není podle odvolacího soudu smlouva dostatečně určitá a je proto absolutně neplatná.

Odvolací soud dále uzavřel, že na základě absolutně neplatné smlouvy o převodu obchodního podílu ze dne 6. ledna 1995 nedošlo k převodu obchodního podílu a ve smlouvě označení nabyvatelé I. B., R. G. a S. T. nemohli nabyt obchodní podíl ve společnosti a v důsledku toho se také ani nemohli stát a nestali společníky společnosti B. T. G. s. r. o. Z toho důvodu jsou usnesení přijatá na valné hromadě společnosti dne 29. července 2002 uvedená v notářském zápise NZ 536/2002, N 592/2002, sepsaném dne 29. července 2002 notářkou v Praze JUDr. M. M. pod body „Za první“ až „Za třetí“, neplatná, neboť na této valné hromadě rozhodovaly osoby, které nebyly společníky společnosti. Na uvedeném závěru ničeho nemění ani skutečnost, že rejstříkový soud v roce 1995 provedl zápis jmenovaných, coby společníků společnosti, do obchodního rejstříku, neboť, jak uvedl odvolací soud, zápis společníků do obchodního rejstříku má, a vždy měl, pouze deklaratorní charakter. K námitce žalované o nabytí obchodních podílů vydržením uvedl, že nemá oporu v platné právní úpravě.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala společnost dovolání, odkazujíc co do přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a co do důvodů na § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. Namítá nesprávnost závěru odvolacího soudu o absolutní neplatnosti smlouvy o převodu obchodního podílu společnosti B.T.G. a o tom, že se nabyvatelé podílů z této smlouvy nikdy nestali společníky společnosti, a považuje rozhodnutí odvolacího soudu za zcela nejasné a neodůvodněné. Uvádí, že v době, kdy došlo k zápisu R. G., S. T. a I. B. jako společníků společnosti, občanský soudní řád ve svém § 200b odst. 1 obsahoval ustanovení, dle kterého v řízení o provedení zápisu byl soud povinen zkoumat, zda jsou splněny předpoklady k provedení zápisu vyžadované právními předpisy. Dále namítá, že rejstříkový soud je povinen posoudit správnost návrhu na zápis navrhovaných skutečností a k tomu jako předběžnou otázku přezkoumat i platnost doložených dokumentů a není tedy důvod tomuto závěru upírat závaznost soudního rozhodnutí. Dovolatelka má za to, že odvolací soud „založil své rozhodnutí na otázce, o které již bylo v minulosti pravomocně rozhodnuto, a tudíž jde o rozhodnutí vadné z důvodu dle § 243b odst. 4 ve spojení s § 229 odst. 2 písmeno b) o. s. ř.“, v čemž spatřuje naplnění dovolacích důvodů dle ustanovení § 241a odst. 2, písm. a) a b) o. s. ř.

K absenci ujednání jaké konkrétní části z obchodního podílu převodce se převádějí na jednotlivé nabyvatele, dovolatelka snáší argumenty na podporu závěru, že smlouva v citovaných ustanoveních přímo odkazovala na předchozí, nabyvatelům známé prohlášení ze dne konání valné hromady převodce, a smlouvu považuje za perfektní. K chybějícímu údaji o výši ceny za převod podílu pak namítá, že požadavek na uvedení ceny v textu smlouvy o převodu obchodního podílu je výsledkem soudního výkladu, jdoucího nad rámec zákonné úpravy, nikoli činnosti zákonodárce. Poukazuje na možný zájem stran cenu za obchodní podíl nezveřejňovat a má za to, že v právní praxi je zcela běžné řešení, že se v určitých otázkách odkazuje na stranám známou skutečnost či dokument, aniž by to mělo vliv na platnost smlouvy. Dovolatelka zdůrazňuje, že pro strany smlouvy o převodu obchodního podílu nepochybně smlouva určitá a srozumitelná byla, když během deseti let o žádné z okolností smlouvy nevznikl spor.

Konečně dovolatelka, odkazujíc na existenci dobré víry účastníků, podložené kladným rozhodnutím rejstříkového soudu o jejich zápisu, a na nerušenou oprávněnou držbu obchodního podílu trvajícím

déle, než kvalifikovaná vydržecí doba stanovená občanským zákoníkem pro nabývání vlastnického práva k nemovitostem, dovozuje, že nastaly všechny podmínky vydržení.

Z uvedených důvodů požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, případně aby řízení zastavil dle ustanovení § 243b odst. 4 ve spojení s ustanovením § 229 odst. 1 písmeno b) o. s. ř.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a je i důvodné.

Odvolací soud poté, co uzavřel, že smlouva o převodu obchodního podílu na jejímž základě měly nabýt osoby, vystupující na posuzované valné hromadě jako společníci, obchodní podíly, je neplatná, postupoval správně zabýval-li se tím, zda připadá v úvahu vydržení obchodního podílu.

Za správný však Nejvyšší soud nepovažuje závěr, že vydržením lze nabýt pouze věcné právo, o kterém to stanoví zákon, tedy právo vlastnické nebo právo odpovídající věcnému břemeni.

Svůj závěr o nemožnosti vydržet obchodní podíl založil odvolací soud především na tom, že obchodní podíl je souborem práv a povinností společníka ve vztahu ke společnosti. Proti tomuto názoru zajisté námitky mít nelze.

Jak již Nejvyšší soud uzavřel v rozhodnutí ze dne 29. srpna 2007, sp. zn. 29 Odo 1216/2005, od kterého nemá důvodu se odchýlit ani v projednávané věci, a na něž v podrobnostech odkazuje, jde však pouze jednu z možných charakteristik obchodního podílu. Obchodní podíl je současně majetkovou hodnotou, se kterou lze, jako s takovou, disponovat, tj. činit ji předmětem právních úkonů jako celek, nikoli jen ohledně jejích složek, tj. jednotlivých práv a povinností.

Posuzuje-li se možnost vydržení obchodního podílu z tohoto pohledu, je třeba vzít v úvahu právě to, že bytí není věcí, jsou s ním spojena práva a povinnosti společníka společnosti s ručením omezeným stejně, jako jsou s akcií spojena práva a povinnosti společníka společnosti akciové. Podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. [591/1992](#) Sb., o cenných papírech, ve znění účinném od 1. ledna 2001, se na cenné papíry vztahují ustanovení o věcech movitých, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak. Z uvedeného plyne, že akcii, jako cenný papír, lze vydržet podle ustanovení § 134 odst. 1 obč. zák. jako věc movitou. Za situace, kdy o možnosti vydržet akcii (jako věc movitou) nelze podle platné právní úpravy mít – přesto, že i akcie představuje souhrn práv a povinností akcionáře, tak jako obchodní podíl představuje souhrn práv a povinností společníka společnosti s ručením omezeným – žádné pochybnosti, by byl závěr, že obchodní podíl vydržet nelze, zcela nelogický. Ve prospěch závěru, že vydržení obchodního podílu je možné, lze argumentovat i teleologickým výkladem úpravy držby a vydržení a za použití zásad, na kterých spočívá obchodní zákoník, zejména za použití zásady právní jistoty (§ 1 odst. 2 obč. zák.).

Teorie je jednotná v tom, že účelem institutu vydržení je umožnit nabytí vlastnictví držiteli, který věc dlouhodobě ovládá v dobré víře, že je jejím vlastníkem a uvést do souladu dlouhodobý faktický stav se stavem právním (viz např. Spáčil, J. Ochrana vlastnictví a držby v občanském zákoníku. 2., doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 238). Z uvedeného plyne, že odmítnutí možnosti vydržet obchodní podíl by znamenalo poskytnout osobám, které jsou v dobré víře, že se staly společníky společnosti s ručením omezeným, menší míru ochrany a také menší míru právní jistoty, než osobám, které jsou v dobré víře o tom, že jsou vlastníky akcií. Takový závěr není podle odvolacího soudu možný, neboť pro takové omezení ochrany není v obchodním ani občanském zákoníku žádný podklad.

Proto odvolací soud uzavřel, že vydržení obchodního podílu je podle platné právní úpravy, za analogického použití úpravy vydržení věcí movitých, možné.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není

správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání, rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2, věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení bude na odvolacím soudu, aby posoudil, zda, popřípadě po jakou dobu byli navrhovatel, I. B. a R. G. v dobré víře o tom, že jsou společníky společnosti.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)